

RF-4239

M. Ed. Examination

April / May – 2010

Educational Management : Paper - I
(Optional - Group - II)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="M. Ed."/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="EDUCATIONAL MANAGEMENT - 1 (OPT. - GROUP-2)"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="4"/> <input type="text" value="2"/> <input type="text" value="3"/> <input type="text" value="9"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="NIL"/>
	<input type="text" value="Student's Signature"/>

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : ૧૬
- (અ) “શૈક્ષણિક પ્રબંધ એ સંસ્થાકીય લક્ષ્યોની પરિપૂર્તિ માટેની પ્રવૃત્તિ છે” ૮
શૈક્ષણિક પ્રબંધના દૃષ્ટાંત આપી આ વિધાનની ચર્ચા કરો.
- અથવા**
- (અ) શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપનનાં વિશિષ્ટ લક્ષણો વિગતે જણાવો. ૮
- (બ) ‘આયોજન’, ‘સંગઠન’, ‘નિદેશન’, ‘નિયંત્રણ’ શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપનના આ ૮
પારિભાષિક શબ્દોની સમજૂતી આપી નિયંત્રણને એક રચનાત્મક પ્રવૃત્તી તરીકે
ચર્ચા કરો.
- અથવા**
- (બ) શિક્ષણ પ્રબંધમાં સંકલન અથવા સંયોજન એટલે શું ? સદૃષ્ટાંત સમજૂતિ ૮
આપો.
- ૨ નીચેના પ્રશ્નોનો ઉત્તર મુદ્દાસર લખો :
- (અ) ‘નેતૃત્વ’ની સામાન્ય સમજૂતી આપી શિક્ષણ પ્રબંધમાં ખાસ સંદર્ભે ૧૪
નેતૃત્વની સંકલ્પના સમજાવો.
- અથવા**
- (અ) નેતૃત્વનો કોઈ એક સિદ્ધાંત સમજાવી તે સિદ્ધાંતનું અર્થઘટન શૈક્ષણિક ૧૪
નેતૃત્વના સંદર્ભે કરો.

૩ નીચેના પ્રશ્નનો ઉત્તર મુદ્દાસર લખો :

(અ) શૈક્ષણિક પ્રબંધના ક્ષેત્રની કોઈપણ બે સંશોધન સમસ્યા જણાવી તે પ્રત્યેક ૧૪
સંશોધન સમસ્યાના સંશોધન હેતુઓ લખો.

અથવા

(અ) માનવ સંસાધન વિકાસના સંદર્ભે શૈક્ષણિક પ્રબંધની લાક્ષણિકતાઓ જણાવી ૧૪
તેમાંથી કોઈ પણ બે લાક્ષણિકતાઓની સમજૂતી તમારા શબ્દોમાં લખો.

૪ નીચેના પ્રશ્નનો મુદ્દાસર ઉત્તર લખો :

(અ) શૈક્ષણિક પ્રબંધના સિદ્ધાંતો જણાવી કોઈપણ બે સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૪

અથવા

(અ) નીચેના મુદ્દાઓની સમજૂતી શૈક્ષણિક સંચાલનની પ્રક્રિયા તરીકે આપો : ૧૪

– નિર્ણય પ્રક્રિયા

– પ્રત્યાયન

– નિયંત્રણ

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો :

૧૨

(૧) રાજ્યકક્ષાએ શૈક્ષણિક વહીવટનું માળખું જણાવો.

(૨) આધુનિક નિરીક્ષણના કોઈપણ ત્રણ હેતુઓ જણાવો.

(૩) લોકશાહી નિરીક્ષણની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

(૪) શાળા કક્ષાએ 'કર્મચારી સંવાદિતા'માં વૃદ્ધિ માટેના સૂચનો કરો.

(૫) શૈક્ષણિક પ્રબંધમાં 'માનવ સંબંધોની ચળવળ' એટલે શું ?

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the instruction no. 1 of page no. 1.

1 Write the answer of following questions. **16**

- (a) "Educational Management is an activity to realize institutional goals". Discuss the statement with illustration of educational management. **8**

OR

- (a) What are the special features of educational management. **8**

- (b) Explain the terms "Planning", "Organization", 'Direction' and 'Control' along with discussing 'control' as a constructive activity. **8**

OR

- (b) What is co-ordination in educational management? Explain with illustration. **8**

2 Write the answer of following questions to the point.

- (a) Explain the concept of leadership in general and specifically leadership in educational management. **14**

OR

- (a) Explain any theory of leadership and relate it with educational leadership. **14**

3 Write answer of the following question to the point.

- (a) Write any two problems of research for an area of educational management and write research objectives for each of the problem. **14**

OR

- (a) What are the characteristics of educational management in terms of human resources development and explain any two characteristics in your own words. **14**

- 4 Answer the following question to the point: 14
- (a) What are the principles of educational administration? 14
Explain any two principles of educational administration.

OR

- (a) Explain following points as the process of educational administration: 14
- Decision making
 - Communication
 - Control
- 5 Answer any three of the following questions. 12
- (1) What is the structure of educational administration at state level?
- (2) Write any three objectives of modern supervision.
- (3) What are the characteristics of democratic supervision?
- (4) Make any three suggestions to increase staff harmony at school level.
- (5) What is human relations movement in educational management?
-